

SINIF VE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN BASKIN ZEKA ALANLARI (KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)

THE DOMINANT FIELD OF THE STUDENTS IN THE DEPARTMENT OF
ELEMENTARY EDUCATION AND PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS (A
SAMPLE OF EDUCATION FACULTY OF UNIVERSITY OF KIRIKKALE)

* Vural HOŞGÖRÜR, ** Mehmet KATRANCI

Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü

* vhosgorur@mynet.com, ** mtkatraci@kku.edu.tr

Özet:

Bu araştırmada, okul yöneticilerinin işgörenleri ile kuracağı örgütsel iletişimde, baskın zeka alanlarını dikkate alarak onlarla daha sağlıklı iletişim kurmalarına yardımcı olmak, böylece kurumun örgütsel sağlığına ve verimliliğine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden 252 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin baskın olan zeka alanlarını belirlemek için Armstrong (1999) tarafından geliştirilen ve Saban (2002) tarafından çevirisi yapılan "Eğitimsel İçin Çoklu Zeka Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmada, Sınıf Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde, öğrencilerin en gelişmiş oldukları zeka alanının **Görsel-Uzamsal Zeka** ($\bar{X}=4.10$), en az gelişmiş oldukları zeka alanının ise **Doğacı Zeka** ($\bar{X}=3.44$) olduğu görülmüştür. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde, öğrencilerin en gelişmiş oldukları zeka alanının **Bedensel-Kinestetik Zeka** ($\bar{X}=4.48$), en az gelişmiş oldukları zeka alanının ise **Dil Zekası** ($\bar{X}=3.54$) olduğu görülmüştür.

Abstract :

In this research, it is aimed to help to the managers of organizations by taking outstanding intelligence types to have a healthy communication with the employees and contribute to the productivity of the organization by this way. In the research, it was carried out on the 252 4th grade students attending Kırıkkale University Educational Faculty Department of Physical Education and Department of Primary School Teaching. In order to define the intelligence type of the students participated in the study, "Multiple Intelligence Inventory for Educators" which was designed by Armstrong (1999) and translated into Turkish by Saban (2002) was used. In this research, in the analysis of the 4th grade students at Department of Primary school teaching it was seen that the students spatial intelligence ($\bar{X}=4.10$) was the most developed one and the naturalistic intelligence ($\bar{X}=3.44$) was the least developed. In the analysis of the 4th grade students at Department of Physical Education it was seen that the students bodily-kinesthetic intelligence ($\bar{X}=4.48$) was the most developed one and the linguistic intelligence ($\bar{X}=3.54$) was the least developed.

Anahtar Sözcükler: Çoklu Zeka, İşgören, Örgütsel İletişim, Yönetim süreçleri

Key words: multiple intelligence, employee, organizational communication, processes of management.

GİRİŞ

Örgütsel organizasyonların dirikliğinin, onların zekalarının bir eseri olduğunu söylemek yanlış olmaz. Örgütlerin zeki organizasyonlar haline dönüşmeleri, örgüt yönetiminin ve çalışanların elindedir. Çünkü, örgütsel zeka, işgörenlerin zekalarının toplamıdır.

Howard Gardner'ın 1983 yılında "Düşünüş Biçimi: Çoklu Zeka Kuramı" adlı eserinde ortaya koyduğu "Çoklu Zeka Kuramı", zekanın sadece dil ve matematik zekasını hesaba katan klasik zeka testi ve zeka tanımlamasını tarihe karıştırmıştır. Gardner, zekanın iki değil yedi yönü olduğunu savunmuştur. Böylece sadece matematikte ve dilde başarılı olanlar değil, müzikte, sporda, dansa, iletişimde, doğada, resimde kendini gösterenlerin ve kendini iyi tanıyanların da zeki olduğunu ortaya çıkarmıştır (Demirel, 1999). Çoklu zeka teorisi, insan zekasının dünyadaki içeriğe (çeşitli olgulara, olaylara, seslere veya nesnelere) nasıl tepkide bulunduğunu ve bu içeriği nasıl içselleştirip, zihinde yorumladığını açıklamaya çalışır. Buradan yola çıkılarak, İşgörenlerin zeka alanları hakkında bilgi sahibi olan yöneticilerin işgörenlerle kuracağı iletişimde bu zeka alanlarının özellik ve gereklerine uygun davranması durumunda, iletişimde yüksek verimlilik elde edebilecekleri söylenebilir.

Örgütsel organizasyonların ürün üretmek ve işgörenlerin ihtiyaçlarını karşılamak olarak ifade edilebilecek iki önemli amacı vardır. Birinci amaç ekonomik, ikinci amaç ise daha çok insan iletişimine dayalıdır. (Başaran, 1982). Örgütün biçimsel ve doğal yapısının bu amaçların gerçekleştirilmesine dönük olarak işlemesi gerektiğinden her iki amacında yeterli düzeyde gerçekleştirilmesi örgütsel etkinlik bakımından önemlidir. Aynı şekilde amaç ve yapı boyutları arasındaki bağın etkin bir şekilde kurulabilmesinin örgütsel iletişimin işlevsel olmasına bağlı olduğu da söylenebilir. İletişim örgüt çalışanları arasındaki etkileşimi sağlaması bakımından da örgütteki eşgüdümleme sürecine katkıda bulunmaktadır.

İletişim ayrıca, örgütte neyin, neden ve nasıl yapılması gerektiği sorularını cevaplayan, örgütsel sorumluluk ve hakların bilinmesine yardım eden, belirsizliği ortadan kaldırarak örgüt çalışanlarını örgüte bağlayan işlevler yürütmektedir (Özkalp ve Sabuncuoğlu, 1988). Okulun bir eğitim-öğretim kurumu olarak bu işlevlerini yerine getirebilmesi; öğrencinin gereksinimlerini karşılayacak ve okulun amaçlarını gerçekleştirecek bir fiziki yapıya, nitelikli öğretmenlere, nitelikli yöneticilere, okul-veli iletişimine ve olumlu bir iklime bağlıdır (Varış, 1998).

Öğretim hizmetinin verildiği, sınıf ortamında öğretmenin sınıf yönetiminin okul yönetiminden etkilenmesi doğaldır. Okul yöneticisinin yönetim süreçlerindeki başarısı, sınıf yönetimi başarısı üzerinde de etkili olmaktadır. Bu süreçlerin istenildiği gibi gerçekleştirilebilmesinin temelinde ise yöneticinin iletişim becerileri yer almaktadır. Yöneticinin iletişim kurmada yetenekli olması okul yönetimini kolaylaştıracağı gibi okulda eğitim-öğretim için olumlu bir örgüt iklimi oluşturmak bakımından da önemlidir.

1. 1. Zeka Alanları ve Özellikleri

1.1.1. Dil Zekası

Dil zekası, sözcükleri ya da bir dilin temel işlemlerini açıkça kullanma yeteneğidir. Sözel dil zekası kuvvetli olan bireyler, işiterek, konuşarak, okuyarak, tartışarak ve başkaları ile karşılıklı iletişime girerek en iyi öğrenirler (Saban, 2002). Sözel dil zekası güçlü olan bir kişinin bazı özellikleri şunlardır (Saban, 2002; Bümen, 2002);

İsimler, yerler ve tarihler hakkında iyi bir hafızaya sahiptir. Başkaları ile yüksek düzeyde sözel iletişime girer. Tekerlemeleri, anlamsız ritimleri ve kelime oyunlarını çok sever. Kitap okumayı çok sever. Öğrendiği yeni kelimeleri anlamlarına uygun olarak konuşma veya yazı dilinde kullanır. Dinleyerek öğrenmeyi sever.

1.1.2. Mantıksal-Matematiksel Zeka

Bu zeka alanı gelişmiş olan insanlar, mantık kurallarına, neden-sonuç ilişkilerine, varsayımları oluşturmaya ve sorgulamaya ve bunlara benzer soyut işlemlere karşı çok hassas ve duyarlıdır.

Mantıksal-matematiksel zekası güçlü olan bir kişi; Olayların oluşumu ve işleyişi hakkında çok soru sorar. Sayılarla çalışmayı ve hesaplama yapmayı, mantıksal bulmacaları çözmeyi ve satranç veya dama gibi çeşitli stratejik oyunları oynamayı, nesnelere kategorilere ayırmayı veya olayları belli bir mantıksal ilişki içinde düzenlemeyi çok sever (Saban, 2002; Başaran, 2004).

1.1.3. Görsel-Uzamsal Zeka

Bu zeka alanına sahip bireyler dış dünyadan edindikleri izlenimleri bir mimar ya da bir ressam gibi dekore ederek değişik yeni durumlar veya şekiller yaratabilirler. Görsel-uzamsal zekası güçlü olan bir kişi; Renklere karşı çok hassas ve duyarlıdır, haritaları, çizelgeleri, diyagramları veya tabloları sadece düz metinden oluşan yazılı materyallere kıyasla daha kolay okur ve anlar. Sanat içerikli etkinlikleri çok sever. Diğerlerine oranla daha çok hayal kurar. Okurken kelimelere oranla resimlerden daha çok öğrenir.Varlıkların görsel imgelerini çok iyi ve net olarak hatırlar. Sanat içerikli etkinlikleri ve film, slayt vb. görsel sunuları izlemeyi çok sever (Saban, 2002; Başaran, 2004).

1.1.4. Müzikal-Ritmik Zeka

Duyguların aktarımında müziği algılama ve sunmada müziği bir araç olarak kullanma yeteneği, yani ritme, melodiye, tona karşı duyarlı olma yeteneğidir (Demirel, 1999). Müzikal-ritmik zekası güçlü olan bir kişi; Şarkıların melodilerini çok iyi hatırlar ve güzel şarkı söyleyebilme yeteneğine sahiptir. Bir müzik aletini çok iyi çalar ya da çalmayı çok ister, konuşurken veya hareket ederken elleri ve ayakları ile ritim tutar.

Çevresindeki seslere karşı aşırı duyarlı ve hassastır, bir şarkı duyduğunda farkında olmadan ona eşlik eder (Saban, 2002).

1.1.5. Bedensel-Kinestetik Zeka

Bedensel-kinestetik zeka, düşünceleri ve duyguları ifade ederken ve problemleri çözerken bedeni kullanma yeteneğidir (Demirel, 1999). Bu zeka, vücut hareketlerini kontrol etmeyi ve yorumlamayı, fiziksel nesnelere manipule etmeyi ve vücut ile zihin arasında bir uyum oluşturmayı sağlar (Bümen, 2005). Bedensel-kinestetik zeka alanı güçlü olan bir kişinin bazı özellikleri şunlardır (Saban, 2002; Bümen, 2005);

Sportif faaliyetlerde başarılıdır. Bir yerde uzun süre kaldığında hareket etmeye ve kıvılcılamaya başlar. Başkalarının jest, mimik ve yüz ifadelerini kolaylıkla taklit eder. Gördüğü her nesneyi dokunarak inceleme ve analiz etme eğilimindedir. El becerisi gerektiren etkinliklerde çok başarılıdır. Kendini veya merakını anlatmada kendine özgü dramatik bir yolu vardır.

1.1.6. Sosyal Zeka

Sosyal zeka, bir insanın bir öğretmenin, bir terapist ya da bir pazarlamacı gibi çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesidir (Saban, 2002). Sosyal zekası güçlü olanların önemli özellikleri arasında diğerlerinin duygularına, korkularına, meraklarına ve inançlarına empati ile yaklaşma, yargılamadan dinleme ve diğerlerinin performanslarını en üst düzeye çıkarmalarında yardımcı olma isteği bulunduğu ileri sürülmektedir. Bu zeka, bazı açılardan, türlerinin içinde en anlaşılabilir olanı olarak gösterilmektedir (Bellenka, 1997, Akt: Başaran: 2004).

Sosyal zeka alanı güçlü olan bir kişi; Sinerji meydana getirme ve sürdürmede iyidir. Grup içinde başarılı ilişkiler kurar, insanlar arasındaki farklılıkları fark eder. Yüz ifadesi, ses ve jestle duyarlıdır,

empati yeteneği çok iyi gelişmiştir. (Özden, 2003; Saban, 2002):

1.1.7. İçsel Zeka

Bu zekâ alanı, kendilik bilgisi ya da kendini tanıma zekası, ya da kendini bilme ve kendi yaşamı ve öğrenmesi ile ilgili sorumluk alma yeteneği olarak belirtilmektedir (Başaran, 2004). İçsel zeka alanı güçlü olan bir kişi; Hislerdeki değişimi fark edebilir ve bunu ifade eder, kendi kendini motive ve disipline edebilir. Sağlıklı benlik algısına sahiptir. Bağımsız olma eğilimindedir. Kendisinin güçlü ve zayıf yanları hakkında gerçekçi bir görüşe sahiptir, hayattaki başarılarından ve başarısızlıklarından ders almasını bilir, kendine güveni ve saygısı yüksektir (Özden, 2003; Saban, 2002).

1.1.8. Doğacı Zeka

Doğacı zeka ile bir kişinin bir biyolog yaklaşımıyla hayvanlar ve bitkiler gibi yaşayan canlıları tanıma, onları belli karakteristik özelliklerine bağlı olarak sınıflandırma ve diğerlerinden ayırt etme kabiliyeti veya jeolog yaklaşımıyla dünya doğasının bulutlar, kayalar veya depremler gibi çeşitli karakteristiklerine karşı aşırı ilgili ve duyarlı olması kastedilmektedir (Saban, 2002).

Doğacı zeka alanı güçlü olan bir kişi; Doğada çalışmayı, hayvan ve bitkileri incelemeyi sever. Doğa olaylarına karşı çok hassas ve duyarlıdır. Doğal hayattaki önemli farklılıkları ayırt edebilir. Doğayı ve canlıları içeren konularda çok başarılıdır ve çevre bilinci çok iyi gelişmiştir (Özden, 2003; Bümen, 2002).

1.2. Problem

Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği Programları dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerin, Çoklu Zeka Teorisine göre baskın olan zeka alanları nelerdir? cümlesi bu çalışmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada; okul yöneticilerinin işgörenlerle örgütsel iletişiminde, işgörenlerin baskın zeka alanlarını dikkate alarak onlarla daha sağlıklı iletişim kurmalarına, böylece kurumun örgütsel sağlığına ve verimliliğine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu amaçla örnek bir çalışma olarak Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği adaylarının baskın zeka alanları belirlenmeye çalışılmış ve alt problemler olarak belirlenen aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Sınıf Öğretmenliği programı ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerin çoklu zeka teorisine göre baskın zeka alanları nelerdir?

Sınıf Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden öğrenciler arasında çoklu zeka teorisine göre cinsiyet bakımından baskın olan zeka alanları arasında anlamlı fark var mıdır?

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden öğrenciler arasında çoklu zeka teorisine göre cinsiyet bakımından baskın olan zeka alanları arasında anlamlı fark var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, “betimleme-survey” (tarama) yöntemi kullanılmıştır. Araştırma ile Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programları dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerin baskın olan zeka alanları belirlenmeye çalışılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden 252 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma evreninin tamamına ulaşılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, Armstrong (1999) tarafından geliştirilen ve Saban (2002) tarafından çevirisi yapılan “Eğitimciler İçin Çoklu Zeka Alanları Envanteri” kullanılmıştır (Akt: Saban, 2002). Veri toplama aracı, iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel bilgilerine yönelik 1 adet soru yer almaktadır. İkinci bölüm ise 10 alt bölüm ve her alt bölümde çoklu zeka teorisinde yer alan zeka alanlarına yönelik 8 adet ifade olmak üzere toplam 80 ifadeden oluşmaktadır.

“Eğitimciler İçin Çoklu Zeka Alanları Envanteri” adlı veri toplama aracının güvenilirlik çalışması tesadüfi olarak seçilen 20 öğretmen adayı üzerinde yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programına aktarılarak veri toplama aracının güvenilirlik analizi yapılmış, *Cronbach Alpha* güvenilirlik katsayısı .72 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Veri toplama aracı, "1= Hiç uygun değil; 2= Çok az uygun; 3= Kısmen uygun; 4= Oldukça uygun; 5= Tamamen uygun" şeklinde Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılarak derecelendirilmiştir. Envanterin puanlarının değerlendirilmesinde Özden'in (2003) Çoklu Zeka Envanteri'ni değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Bunun için öğrencilerin zeka

alanlarından aldığı puanlar kuralına uygun olarak toplanmış ve zeka alanlarındaki toplam puanları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre toplam puanları 50-41 arasında olanlar “Çok Gelişmiş”, 40-31 arasında olanlar “Gelişmiş”, 30-21 arasında olanlar “Orta Düzeyde Gelişmiş”, 20-11 arasında olanlar “Biraz Gelişmiş”, 10-1 arasında olanlar “Gelişmiş Değil” olarak belirlenmiştir. Bu puanlamada bulunan en gelişmiş zeka alanı 5, en az gelişmiş zeka alanı ise 1 puan olarak kabul edilmiş ve yorumlanmıştır. Ölçme aracında bulunan 10 alt bölümdeki ifadeler ölçmeye çalıştığı zeka alanına göre gruplandırılarak elde edilen veriler SPSS 10.0 paket programına aktarılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonucunda elde edilen değerler kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Sınıf Öğretmenliği Programı ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Çoklu Zeka Alanlarına Göre Gelişmişlik Düzeyleri

Sınıf Öğretmenliği Programı ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı dördüncü sınıfına devam eden öğretmen adayı öğrencilerin Çoklu Zeka Teorisi'nde belirtilen zeka alanlarına göre baskın zeka alanları Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo-1. Sınıf ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Baskın Zeka Alanlarına Göre Dağılımı

Zeka Alanı	Sınıf Öğretmenliği			Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
Dil Zekası	204	3.63	.577	48	3.54	.582
Mantıksal-Matematiksel Zeka	204	4.08	.661	48	4.02	.565
Görsel/Uzamsal Zeka	204	4.10	.620	48	3.94	.598
Müzikal-Ritmik Zeka	204	3.57	.842	48	3.75	.812
Bedensel-Kinestetik Zeka	204	3.99	.643	48	4.48	.618
Sosyal Zeka	204	3.94	.601	48	4.10	.692
Öze Dönük Zeka	204	3.90	.628	48	4.02	.483
Doğacı Zeka	204	3.44	.763	48	3.69	.829

Tablo-1'e göre; Sınıf Öğretmenliği 4. sınıfına devam eden öğretmen aday öğrencilerin; Dil zekası alanında (\bar{X} = 3.63) düzeyinde,

Mantıksal-Matematiksel zeka alanında (\bar{X} = 4.08) düzeyinde,

Görsel Uzamsal zeka alanında (\bar{X} = 4.10) düzeyinde,

Müzikal-Ritmik zeka alanında (\bar{X} = 3.57) düzeyinde,

Bedensel-Kinestetik zeka alanında (\bar{X} = 3.99) düzeyinde,

Sosyal zeka alanında (\bar{X} = 3.94) düzeyinde,

Öze Dönük zeka alanında (\bar{X} = 3.90) düzeyinde,

Doğacı zeka alanında ise (\bar{X} = 3.44) düzeyinde, "Gelişmiş" olduğu anlaşılmıştır.

Aynı şekilde yine Tablo-1'e göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği 4. sınıfına devam eden öğretmen aday öğrencilerin;

Dil zekası alanında (\bar{X} = 3.54) düzeyinde,

Mantıksal-Matematiksel zeka alanında (\bar{X} = 4.02) düzeyinde,

Görsel-Uzamsal zeka alanında (\bar{X} = 3.94) düzeyinde,

Müzikal-Ritmik zeka alanında (\bar{X} = 3.75) düzeyinde, Bedensel-Kinestetik zeka alanında (\bar{X} = 4.48) düzeyinde,

Sosyal zeka alanında (\bar{X} = 4.10) düzeyinde,

Öze Dönük zeka alanında (\bar{X} = 4.02) düzeyinde,

Doğacı zeka alanında ise (\bar{X} = 3.69) düzeyinde "Gelişmiş" olduğu anlaşılmıştır.

3.2. Sınıf Öğretmenliği programı öğrencileri arasında çoklu zeka teorisine göre baskın olan zeka alanları arasında cinsiyet bakımından anlamlı fark var mıdır?

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik olarak araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam eden kız ve erkek öğrencilerin çoklu zeka envanterinde belirtilen baskın zeka alanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının incelenmesi için t-testi yapılmıştır. Tablo-2'de Sınıf Öğretmenliği

programına devam eden kız ve erkek öğrencilerin baskın olan zeka alanlarına ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonuçları tablo halinde

sunulmuştur. t-testi sonuçlarına göre aşağıda belirtilen üç zeka alanında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı farklar olduğu görülmüştür.

Tablo.2. Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Baskın Olan Zeka Alanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırması

Zeka Alanı	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	Sd	P
Dil Zekası	Erkek	69	3.68	.556	.950	202	.343
	Kız	135	3.60	.588			
Mantıksal-Matematiksel Zeka	Erkek	69	4.17	.663	1.078	202	.141
	Kız	135	4.03	.657			
Görsel-Uzamsal Zeka	Erkek	69	4.10	.645	.056	202	.955
	Kız	135	4.10	.609			
Müzikal-Ritmik Zeka	Erkek	69	3.58	.715	.134	202	.894
	Kız	135	3.56	.903			
Bedensel-Kinestetik Zeka	Erkek	69	4.19	.576	3.218	202	.002*
	Kız	135	3.89	.654			
Sosyal Zeka	Erkek	69	4.16	.559	3.832	202	.000*
	Kız	135	3.83	.593			
Özedönük Zeka	Erkek	69	4.03	.593	2.083	202	.039*
	Kız	135	3.84	.637			
Doğacı Zeka	Erkek	69	3.52	.759	1.479	202	.282
	Kız	135	3.40	.765			

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. ($p<0.05$)

Elde edilen bulgulara göre;

Bedensel-Kinestetik zeka alanında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($t=3.218$; $p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkek ($\bar{X}=4.19$) ve kız ($\bar{X}= 3.89$) öğrencilerin bu alandaki zeka ortalamaları *Gelişmiş* düzeyindedir. Ancak erkek öğrencilerin bu zeka alanındaki ortalama puanının *Çok Gelişmiş* düzeyine (alt sınır $\bar{X}= 4.20$) daha yakın olduğu görülmektedir.

Sosyal zeka alanında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($t=3.832$; $p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkek ($\bar{X}=4.16$) ve kız ($\bar{X}= 3.83$) öğrencilerin bu alandaki zeka ortalamaları

Gelişmiş düzeyindedir. Ancak erkek öğrencilerin bu zeka alanındaki ortalama puanının *Çok Gelişmiş* düzeyine (alt sınır $\bar{X}= 4.20$) daha yakın olduğu görülmektedir.

Öze Dönük zeka alanında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($t=2.083$; $p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkek ($\bar{X}=4.03$) ve kız ($\bar{X}= 3.84$) öğrencilerin bu alandaki zeka ortalamaları *Gelişmiş* düzeyindedir.

3.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencileri arasında çok-lu zeka teorisine göre baskın olan zeka alanları arasında cinsiyet bakımından anlamlı fark var mıdır?

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik olarak araştırmaya katılan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programına devam eden kız ve erkek öğrencilerin çoklu zeka envanterinde belirtilen baskın zeka alanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının incelenmesi için t-testi yapılmıştır. Tablo-4'te Beden Eğiti-

mi ve Spor Öğretmenliği programına devam eden kız ve erkek öğrencilerin baskın olan zeka alanlarına ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonuçları tablo halinde sunulmuştur. t-testi sonuçlarına göre aşağıda belirtilen bir zeka alanında $\alpha=0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Tablo. 4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Öğrencilerinin Baskın Olan Zeka Alanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırması

Zeka Alanı	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	Sd	P
Dil Zekası	Erkek	29	3.45	.572	1.387	46	.172
	Kız	19	3.68	.582			
Mantıksal-Matematiksel Zeka	Erkek	29	4.07	.651	.726	46	.471
	Kız	19	3.95	.405			
Görsel-Uzamsal Zeka	Erkek	29	3.79	.559	2.144	46	.037*
	Kız	19	4.16	.602			
Müzikal-Ritmik Zeka	Erkek	29	3.76	.912	.090	46	.929
	Kız	19	3.74	.653			
Bedensel-Kinestetik Zeka	Erkek	29	4.41	.682	.903	46	.371
	Kız	19	4.58	.507			
Sosyal Zeka	Erkek	29	4.07	.799	.432	46	.668
	Kız	19	4.16	.501			
Özedönük Zeka	Erkek	29	3.97	.499	.979	46	.333
	Kız	19	4.11	.459			
Doğacı Zeka	Erkek	29	3.62	.903	.686	46	.496
	Kız	19	3.79	.713			

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. ($p<0.05$)

Elde edilen bulgulara göre *Görsel-Uzamsal Zeka* alanında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($t=2.144$; $p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkek

($\bar{X}=3.79$) ve kız ($\bar{X}= 4.16$) öğrencilerin bu alandaki zeka puanı ortalamaları *Gelişmiş* düzeyindedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Sınıf Öğretmenliği programına devam eden tüm öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde, öğrencilerin en gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 4.10$) Görsel-Uzamsal Zeka alanı, en az gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 3.44$) ise Doğacı Zeka alanı olduğu görülmüştür. Öğretmen adayı öğrenciler üzerinde yapılan bu araştırma sonuçlarına göre okul yöneticileri sınıf öğretmenleri ile kuracakları örgütsel iletişimde bu öğretmenlerin sanata olan yatkınlıklarından şekil ve renklere olan duyarlılıklarından faydalanarak onlarla daha verimli iletişim kurabilirler.

Durmaz ve Özyıldırım (2005) tarafından Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerine yönelik olarak yapılan benzer bir çalışmada, Sınıf Öğretmenliği programı normal öğretim öğrencilerinin en gelişmiş oldukları zeka alanının Öze Dönük zeka ($\bar{X}=3.85$), en az gelişmiş oldukları zeka alanının Müzikal-Ritmik zeka ($\bar{X}=3.14$) olduğu, ikinci öğretim öğrencilerinin ise en gelişmiş oldukları zeka alanının Mantıksal-Matematiksel zeka ($\bar{X}=3.68$), en az gelişmiş oldukları zeka alanının Müzikal-Ritmik zeka olduğu görülmüştür. Ayrıca aynı çalışmada öğretmen adaylarının tespit edilen zeka alanlarının çalışmada konu edilen çoklu zeka alanlarının her birine homojen olarak dağıldığı anlaşılmıştır. (Durmaz ve Özyıldırım, 2005). Durmaz ve Özyıldırım'ın yaptığı söz konusu çalışma ile yapılan bu çalışma arasında bulgular bakımından birbirini destekleyen benzerlikler tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmenliği programına devam eden kız ve erkek öğrencilerin baskın olan zeka alanlarına bakıldığında erkek öğrencilerin en gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 4.19$) Bedensel-Kinestetik Zeka alanı, en az gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 3.52$) ise Doğacı Zeka alanı olduğu, kız öğrencilerin ise en geliş-

miş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 4.10$) Görsel-Uzamsal Zeka alanı, en az gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 3.40$) ise Doğacı Zeka alanı olduğu görülmüştür. Öğretmen adayı öğrenciler üzerinde yapılan bu araştırma sonuçlarına göre Okul yöneticilerinin, okulda görev yapan erkek ve bayan öğretmenlerle kuracakları iletişimde, yukarıda belirtilen zeka alanlarındaki gelişmişlik düzeylerini dikkate almaları örgütsel iletişim etkinliğini artırır. Ayrıca hem erkek hem de bayan sınıf öğretmenlerinin Doğacı zeka alanında düşük değer elde etmeleri anlamlı bulunmuştur.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programına devam eden tüm öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde, öğrencilerin en gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 4.48$) Bedensel-Kinestetik Zeka alanı, en az gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 3.54$) ise Dil Zekası alanı olduğu görülmüştür. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programlarına özel yetenek sınavı ile öğrenci alındığı göz önüne alındığında bu durum beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen adayı öğrenciler üzerinde yapılan bu araştırma sonuçlarına göre okul yöneticileri Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri ile kuracakları örgütsel iletişimde bu öğretmenlerin sportif yönlerini, el becerilerine olan yatkınlıklarını, jest mimik ve yüz ifadelerini okumadaki özelliklerinden faydalanarak onlarla daha verimli iletişim kurabilirler.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programına devam eden kız ve erkek öğrencilerin baskın olan zeka alanlarına bakıldığında erkek öğrencilerin en gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 4.41$) Bedensel-Kinestetik Zeka alanı, en az gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 3.45$) ise Dil Zekası alanı olduğu, kız öğrencilerin ise en gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 4.58$) Bedensel-Kinestetik Zeka alanı, en az gelişmiş oldukları zeka alanının ($\bar{X}= 3.68$) ise Dil Zekası alanı olduğu görülmüştür. Öğretmen adayı öğrenciler üzerin-

de yapılan bu araştırma sonuçlarına göre erkek öğretmenler ile bayan öğretmenlerin Bedensel-Kinestetik zeka düzeylerinin yüksek, dil zekası düzeylerinin düşük oluşu dikkat çekici bulunmuştur. Okul yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri ile kuracakları iletişimde dil zekası düzeyinin düşüklüğünü dikkate almaları gerekir.

Hamurcu ve arkadaşlarının Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmada çok az sayıdaki öğrencinin Mantıksal-Matematiksel, Doğacı ve Müzikal-Ritmik zeka alanlarında “Gelişmiş Değil” düzeyinde bulunduğu görülmüştür. (Hamurcu, Günay ve Özyılmaz, 2002). Söz konusu çalışma ile yapılan bu çalışmanın Müzikal-Ritmik zeka alanına yönelik bulgular bakımından birbirini desteklediği tespit edilmiştir.

5. ÖNERİLER

Örgütün amaçlarına ulaşabilmesinde örgüt içi iletişimin önemli bir rolü var-

dır. Okul yöneticileri örgütsel davranışları düzenleyebilmek bakımından kurumlarında görev yapan işgörenlerle sağlıklı iletişim kurabilmek için işgörenlerin baskın zeka alanlarını tanıyabilmelidir. Bu çalışma bir fikir vermesi bakımından henüz öğrenci olan Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğretmen adayları üzerinde bir örnek olarak gerçekleştirilmiştir. Bu ve benzeri çalışmalar örnek alınarak kurumlarda görev yapan personelin baskın olan zeka alanlarını betimlemek amacıyla testler uygulanabilir.

Bu çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak okul yöneticileri kurumlarında görev yapan Sınıf Öğretmenleri ile iletişimlerinde Görsel-Uzamsal Zeka alanının özelliklerini dikkate alarak, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ile iletişimlerinde Bedensel-Kinestetik Zeka alanının özelliklerini dikkate alarak iletişim kurmaya özen gösterebilir.

Örnek bir çalışma olarak planlanıp gerçekleştirilen bu araştırma, öğretim kurumlarında diğer tüm branşları kapsayacak şekilde genişletilebilir.

KAYNAKLAR

Başaran, İ. E. (1982). Örgütsel Davranışın Yönetimi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.

Başaran, B.I. (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir İnceleme, Ege Eğitim Dergisi, 5, 1, 5-12.

Bümen, N. T. (2002). Okulda Çoklu Zeka Kuramı, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Bümen, N.T. (2005). Çoklu Zeka Kuramı ve Eğitim, Eğitimde Yeni Yönelimler içinde (s.1-38), Pegem Yayıncılık, Ankara.

Demirel, Ö. (1999). Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Durmaz, H., Özyıldırım H. (2005). Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Kimya Dersine Karşı Tutumları ve Çoklu Zeka Alanları İle Kimya ve Türkçe Derslerindeki

Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6, 1, 67-76

Hamurcu, H., Günay Y., Özyılmaz, G. (2002). Buca Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Profilleri, http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t334.pdf (10.10.2006)

Özden, Y. (2003). Öğrenme ve Öğretme, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Özkalp, E., Sabuncuoğlu, Z. (1988). Örgütlerde Davranış, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Saban, A. (2002). Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Varış, F. (1998). Eğitim Bilimine Giriş, Alkım Yayıncılık, İstanbul.